

نگاهی به کاشیکاری دوره قاجار در تهران

فاطمه محدثا، همانون عبدالرحیمی

سرشناسه: مجدنیا، فاطمه، ۱۳۶۲ -

عنوان و نام پدیدآور: طهران در قاب کاشی: نگاهی به کاشی‌کاری دوره قاجار در تهران / فاطمه مجدنیا، همایون عبدالرحیمی.

مشخصات نشر: تهران: سازمان زیباسازی شهر تهران، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۷۲ ص.: مصور (رنگی)؛ ۲۴×۲۴ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۱۵-۶۵-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: کاشی -- ایران -- تهران -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق.

Tiles -- Iran -- Tehran -- History -- 19th century

موضوع: کاشی و کاشی‌کاری ایرانی -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق.

Tiles, Iranian -- History -- 19th century

موضوع: کاشی‌کاری -- ایران -- تهران

Tile laying -- Iran -- Tehran

موضوع: نقاشی روی کاشی -- ایران -- تهران

Tile painting -- Iran -- Tehran*

موضوع: ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق.

Iran -- History -- Qajars, 1779 - 1925

شناسه افزوده: عبدالرحیمی، همایون، ۱۳۴۹ -

شناسه افزوده: سازمان زیباسازی شهر تهران

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ت۹ ۹۲ الف/۷/۴۶۷۰ NK

رده بندی دیویی: ۷۳۸/۶۰۹۵۵۱۲۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۴۸۲۱۸

طهران در قاب کاشی: نگاهی به کاشی‌کاری دوره قاجار در تهران

تحقیق، پژوهش و گردآوری: فاطمه مجدنیا و همایون عبدالرحیمی

مدیر هنری و صفحه‌آرایی: حمید قاسم‌احمد

طراح لوگوی جلد: مسلم سقا

ناشر: انتشارات سازمان زیباسازی شهر تهران

چاپ نخست: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

لیتوگرافی و چاپ: موسسه همشهری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۱۵-۶۵-۵

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، میدان شهدای هفتم تیر، خیابان شهید مفتاح جنوبی، نبش کوچه شهید شیرودی

پلاک ۲، سازمان زیباسازی شهر تهران

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۱۴۹۲۹ و ۰۲۱-۹۶۰۴۴۰۰۰ کد پستی: ۱۵۸۴۹۱۷۴۱۱

نشانی سایت اینترنتی: www.zibasazi.ir

حق چاپ و نشر این اثر متعلق به سازمان زیباسازی شهر تهران بوده و هرگونه کپی یا نقل مطالب با ذکر منبع، بلامانع است.

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۲۱۳	کارت پستال	۹	قلب ماندگار
۲۴۳	گل و مرغ	۱۱	جلوه هنر و فرهنگ ایران زمین
۲۶۳	گلدان	۱۲	پیشگفتار
۲۷۷	گل‌ها	۱۶	مقدمه
۲۹۳	مجلس بزم	۲۱	تساوی‌ر اماکن مذهبی
۳۱۳	مراسم دربار	۲۸	بناهای تاریخی
۳۲۱	میوه	۳۵	پادشاهان
۳۳۷	نقوش باستانی	۵۳	تک چهره
۳۴۳	حاشیه	۶۷	پرندگان
۳۵۲	نقشه راهنما	۸۳	تک نقش
		۱۰۳	جنگ
		۱۱۳	حیوانات
		۱۳۵	داستان‌های ادبی
		۱۵۵	رجال سیاسی
		۱۶۵	سربازان و خدمه
		۱۷۷	شکار و شکارگاه
		۲۰۱	شیر

پیشگفتار

پیوند هنر نقاشی و کاشی‌کاری در عصر ناصری به اوج خود رسید و تهران، در جایگاه مرکز و پایتخت ایران، کاشی‌کاران و نقاشان و هنرمندان را از گوشه و کنار ایران به خود جذب کرد. کاشی به‌مثابه بوم نقاشی، جایگاه بروز ذوق و هنر نقاشان و کاشی‌کارانی شد که صادقانه و خلاقانه داستان‌های ادبی، روایات مقدس مذهبی، قصه‌های عامیانه، اتفاقات روزمره و موضوعات مورد علاقه مردم را جاودانه کردند و در این میان، تهران به‌عنوان بازاری گرم و پررونق برای عرضه هنر بر طالبان و مشتاقان، مرکزی برای تجمع این هنرمندان و هنرشان به‌شمار می‌رفت.

بر این اساس، توجه به هنر کاشی‌کاری قاجار به‌عنوان سبکی متنوع و خاص، نشان‌دهنده ابعاد گوناگون هویت و تاریخ و فرهنگ ایران بوده و به‌طور کلی نقش هنر در جاودانگی هویت ایرانی را بازگو می‌کند. اما اکنون، تهران قدیم، تهران باخاطر، تهران سراسر یادگار، با گسترش پایتخت، متأسفانه ماهیت و اصالت‌های گذشته‌اش را به فراموشی سپرده است.

کتاب «تهران در قاب کاشی»، کتابی است تصویری و مرجع، که بعد از حدود سه سال تحقیق و پژوهش و شناسایی و عکاسی از بناها و کاشی‌های موجود در آن، با توجه به پیشینه و هویت تاریخی و فرهنگی تهران قدیم در جایگاه کانون و هسته اصلی گسترش شهر تهران، به موضوع کاشی‌های دوره قاجار در تهران می‌پردازد. در این کتاب سعی بر آن است تا تحولات هنر کاشی‌کاری دوره قاجار و ورود ادبیات، نقاشی، اساطیر ایرانی، آیین‌ها و مراسم، شخصیت‌ها و موضوعات روزمره و اجتماعی در کاشی‌نگاری این دوره، در قالب کتابی تصویری و مرجع، در اختیار استادان، دانشجویان، هنرمندان و علاقه‌مندان به فرهنگ و هنر اسلامی و ایرانی قرار گیرد.

*** مراحل انجام کار:** با در نظر گرفتن ضرورت توجه به هنر کاشی‌کاری دوره قاجار و کاربرد فراوان آن در زمینه‌های مختلف، مراحل و روش انجام آن به‌صورت زیر مطرح شد.

الف) طرح اولیه: طرح نخستین براساس ضرورت انجام، مراحل انجام، زمان‌بندی و ... تهیه شد.

ب) تحقیق و پژوهش: در مدت دو سال مراحل زیر انجام شد:

۱- سیر مطالعاتی و پژوهشی:

*** مطالعات تاریخی اجتماعی (دوران مختلف تاریخی، پیش از اسلام و پس از اسلام)،**